

Sygn. akt III CK 43/05

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w N. przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia - (...) Oddziałowi Wojewódzkiemu w K. o zapłatę, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 14 września 2005 r., kasacji strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 sierpnia 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala kasację i nie obciąża strony powodowej kosztami postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Powód Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. (...) w N. wniósł o zmianę umowy zawartej w dniu 30 grudnia 2000 r. z Narodowym Funduszem Zdrowia (...) Oddział Wojewódzki w ten sposób, że na pozwany Fundusz zostanie włożony obowiązek zapłaty kwoty 7.337.458,72 zł tytułem wypłaconych przez powoda obligatoryjnych podwyżek płac oraz kwoty 9.805.901,91 zł tytułem niewypłaconych ale

wymagalnych podwyżek wynikających z ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. (tzw. ustawa 203). Jako podstawę swojego żądania wskazał art. 357¹ k.c.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 24 marca 2004 r. oddalił powództwo wskazując, że nie zachodzą przesłanki z art. 357¹ k.c. Przesłanką taką nie może być uchwalenie ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r., gdyż strony znały jej treść w dacie ostatecznego kształtowania treści kontraktu.

Apelacja strony powodowej została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 20 sierpnia 2004 r. Sąd ten podzielił ustalenia faktyczne oraz ich ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji. Wskazał, że nie zostały spełnione przesłanki określone w art. 357¹ k.c. W dacie sporządzania aneksu do umowy w dniu 30 grudnia 2000 r. powód znał już poziom swoich zobowiązań wynikających z wejścia w życie art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. 1995, nr 1, poz. 2 ze zm.). Wprawdzie ustawa z dnia 22 grudnia 2000 r. weszła w życie 1 stycznia 2001 r., a opublikowana została 24 stycznia 2001 r., ale stronom znana była wcześniej jej treść.

Kasacja powoda oparta została na obu podstawach. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego wskazany został art. 357¹ k.c., a w ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania art. 233 § 1 i art. 382 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie wielokrotnie wyjaśniano już, że powołanie w kasacji jako naruszonego art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd wykroczył poza granice swobodnej oceny dowodów. Oznacza to niezbędność wykazania, że wnioski wyprowadzone przez sąd z zebranego materiału dowodowego były nielogiczne bądź sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego albo też wykazanie, że sąd oparł swoje ustalenia na dowodach przeprowadzonych nieprawidłowo czy wreszcie nie rozważył wszechstronnie zebranego materiału dowodowego. Takiego wyводу zabrakło w kasacji powoda, który polemizuje jedynie z ustaleniami i oceną zebranego materiału dokonaną przez Sąd Apelacyjny.

Także zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. nie można zostać uznany za trafny. Powołanie się na naruszenie tego przepisu możliwe jest jedynie w sytuacjach, gdy sąd drugiej instancji pominie część zebranego materiału dowodowego, a więc orzeknie na podstawie własnego materiału z pominięciem tego, który zgromadził sąd pierwszej instancji lub też orzeknie na podstawie materiału zgromadzonego przez sąd pierwszej

instancji z pominięciem wyników przeprowadzonego przez siebie postępowania dowodowego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999, nr 9, poz. 146 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2002 r., III CKN 495/00, OSNC 2002, nr 11, poz. 143). Tego rodzaju uchybienie nie występuje w rozpoznawanej sprawie.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 357¹ k.c. trzeba przede wszystkim rozważyć, czy zmiana ustawy może stanowić nadzwyczajną zmianę okoliczności, o której mowa we wskazanym przepisie. Sąd Najwyższy wyraził już pogląd, że taka możliwość występuje, gdy zakres, kształt i stopień dokonanej zmiany legislacyjnej, niemożliwe wcześniej do przewidzenia, wpłynęły w istotny sposób na sytuację majątkową przynajmniej jednej ze stron umowy (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2005 r., III CK 645/04, niepubl.). Jednak przyjęcie, że zmiana ustawodawcza rodzi możliwość ingerencji sądu w treść zawartej umowy wymaga stwierdzenia, iż spełnione zostały wszystkie przesłanki określone w art. 357¹ k.c.

Zgodnie ze zdaniem pierwszym powołanego wyżej przepisu, jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażącą stratą, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Gdyby założyć, że w rozpoznawanej sprawie zostały nawet spełnione przesłanki w postaci nadmiernych trudności lub rażącej straty dla jednej ze stron umowy, a zmiana ustawy stanowiła nadzwyczajną zmianę okoliczności, to pozostaje do rozważenia możliwość przewidzenia przez strony w chwili zawarcia umowy skutków tej zmiany.

W okolicznościach sprawy nie sposób przyjąć, że strony, zawierając aneks do umowy w dniu 30 grudnia 2000 r., nie przewidziały wejścia w życie art. 4a ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania wynagrodzeń. Ustawa wprowadzająca ten przepis została uchwalona w dniu 22 grudnia 2000 r. Jej uchwalenie poprzedzały zdarzenia relacjonowane obszernie przez środki masowego przekazu, a treść uchwalonego przepisu także była prezentowana. Wprawdzie została ona ogłoszona w dniu 24 stycznia 2001 r. z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2001 r., a więc za spełnioną można by uznać przesłankę wystąpienia zdarzenia sprowadzającego nadzwyczajną zmianę okoliczności już po zawarciu umowy, ale nie sposób przyjąć, że

strony nie przewidywały zmiany wprowadzanej wskazaną ustawą. Oznacza to, że nie jest możliwe zastosowanie art. 3571 k.c.

Z tych względów kasacja powoda podlegała oddaleniu (art. 393¹² k.p.c. w związku z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. 2005 r. Nr 13, poz. 98). Sąd Najwyższy nie obciążył strony powodowej kosztami postępowania kasacyjnego kierując się treścią art. 102 k.p.c.